

Posudek konzultanta

na rigorózní práci Mgr. Kamily Kocajové

Trestný čin zpronevěry podle § 248 trestního zákona

I. Téma posuzované rigorózní práce je aktuální. Významný podíl na celkové kriminalitě představuje kriminalita majetková, reprezentovaná zejména trestnými činy obsaženými v deváté hlavě zvláštní části trestního zákona. Trestný čin zpronevěry podle § 248 tr. zák. náleží ke třem základním obohacovacím typům a ke třem základním profilujícím trestným činům v deváté hlavě zvláštní části trestního zákona.

Kromě úvodu, ve kterém se rigorozantka svěčuje s poznáním, že i zkušení právníci někdy pochybují o správné aplikaci ustanovení o zpronevěře, a stručného závěru se práce skládá ze šesti kapitol. Autorka postupně pojednává obecně o znacích skutkové podstaty zpronevěry (Kapitola I.), o vztahu zpronevěry k některým dalším trestným činům (krádeži, neoprávněném užívání cizí věci, podvodu, porušování povinnosti při správě cizího majetku a některých dalších trestných činů, o zpronevěře v bankovní sféře a na kapitálovém trhu (Kapitola III.), o zpronevěře věci pachateli svěřené na základě tzv. leasingové smlouvy (Kapitola IV.), o statistických zjištěních (Kapitola V.) a nakonec o právní úpravě trestného činu zpronevěry v Německu (Kapitola VI.).

Osnova rigorózní práce je logická v tom smyslu, že autorka po výkladu obecných otázek trestní odpovědnosti rozebírá vztah zpronevěry k jiným obohacovacím trestným činům, k jiným majetkovým trestným činům a poté se zabývá zvláštními případy zpronevěry a cizí právní úpravou. V tomto směru se výklad řídí logikou předmětu výkladu.

Práce obsahuje také přílohy, a to šest grafů ukazujících v názorné podobě dynamiku výskytu zpronevěry, její podíl na celkové majetkové (hospodářské) kriminalitě i škody vzniklé trestným činem zpronevěry.

Rigorózní práci zhodnocuje, že autorka nepopisuje výlučně platnou právní úpravu českou, ale jednu kapitolu věnovala i srovnání s právní úpravou německou.

Autorka zpracovala práci na podkladě dostatečného počtu odborných literárních pramenů, s kterými kreativně pracuje. Určitým nedostatkem je, že nikoli všechny použité prameny, které cituje v textu, uvádí také u seznamu použité literatury. Týká se to například internetového zdroje uváděného na str. 89. Také v Kapitole V. pojednávající o podílu zpronevěry na celkové majetkové kriminalitě bylo žádoucí uvést přesně prameny, ze kterých autorka čerpala. Nestačí uvést, že čerpala z různých statistických údajů, protože různé statistiky poskytují různé údaje. Autorka měla přesně uvést zdroje (policejní statistiku, justiční statistiku, údaje státního zastupitelství etc.).

II. Těžiště rigorózní práce je pochopitelně v rozboru platné právní úpravy trestného činu zpronevěry podle § 248 tr. zák. Autorka za pomoci publikované i nepublikované judikatury rozebírá jednotlivé znaky skutkové podstaty tohoto trestného činu. Její rozbor je plně kompetentní, racionální, s patřičnou argumentací, náležitě odůvodněný.

V partii o subjektu trestného činu, ale i v závěru práce rigorozantka předestírá připravovanou právní úpravu trestní odpovědnosti právnických osob, která však byla v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR zamítnuta již v prvním čtení, což bylo žádoucí připomenout. Snad bylo také vhodné důrazněji připomenout, že pachatelem zpronevěry nemůže být každý, že u tohoto trestného činu je okruh pachatelů omezen.

Analýza zkoumaných znaků trestného činu je podrobná, autorka rozebírá i otázky, na které nejsou vyslovovány jednotné názory (například na právní posouzení tzv. svémocného úvěru, str. 28).

V Kapitole II., § 5 (Zpronevěra a některé další trestné činy) bylo možné pojednat o vztahu zpronevěry a zatajení věci. K této otázce bude možné se vyjádřit při ústní obhajobě.

V závěru práce autorka celkově hodnotí platnou právní úpravu. Považuje ji za dostatečnou, nevyžadující podstatné změny. Připomíná návrh nového trestního zákoníku i zamítnutou koncepci trestní odpovědnosti právnických osob. Závěr považuji za příliš stručný. Bylo by žádoucí zamyslet se nad otázkou, zda některé sporné otázky, které nyní řeší judikatura, by neměly být vyjádřeny přímo v zákonné úpravě.

III. Rigorózní práci Mgr. Kamily Kocajové považuji za způsobilý podklad pro ústní obhajobu. Autorka prokázala v práci hlubší teoretické znalosti i bezpečnou orientaci v mnohdy nelehkých a nejednotně řešených problémech praxe. Ústní obhajobu doporučuji orientovat (vedle podnětů obsažených v posudku) na otázku: Zpronevěra věci svěřené pachateli na základě tzv. leasingové smlouvy.

V Praze 4. března 2005

Doc. JUDr. Jiří Jelínek, CSc.,
konzultant